

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Departament Polityki Rodzinnej

DSR-IV.055.2.2023.AS
Warszawa, dnia 31 marca 2023 r.

**Pani
Barbara Polkowska**

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r., poz. 870), w związku z petycjami złożonymi w dniu 11 stycznia 2022 r. (przekazanymi przez Rzecznika Praw Obywatelskich – data wpływu do Ministerstwa 27 stycznia 2023 r.) w sprawie postulatów dotyczących zmiany warunków oraz zwiększenia wysokości świadczeń opiekuńczych, uprzejmie informuję;

Katalog osób uprawnionych do zasiłku pielęgnacyjnego zawiera art. 16 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 390).

Zgodnie z zapisem art. 16 ust. 2 i 3 ww. ustawy, zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- dziecku w wieku do ukończenia 16 roku życia legitymującemu się orzeczeniem o niepełnosprawności,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia,
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Ww. stan prawny jest niezmienny od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, tj. od ponad 18 lat i nigdy nie był kwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny, który jest właściwy w sprawach oceny zgodności ustaw z Konstytucją.

Należy zauważyć, że powołany w ww. petycjach wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r. (sygn. K38/13) nie dotyczy zasiłku pielęgnacyjnego adresowanego do osób niepełnosprawnych, a innego świadczenia opiekuńczego, tj. świadczenia pielęgnacyjnego skierowanego do opiekunów osób niepełnosprawnych.

Odnosząc się natomiast do przedstawionego postulatu podwyższenia wysokości zasiłku pielęgnacyjnego, należy wskazać, że wysokość zasiłku pielęgnacyjnego podlega procesowi weryfikacji zgodnie z obowiązującymi od ponad 18 lat przepisami art. 18 i 19 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Zgodnie z art. 18 ustawy o świadczeniach rodzinnych, kwoty świadczeń rodzinnych, (a więc także kwota zasiłku pielęgnacyjnego), z wyjątkiem świadczenia pielęgnacyjnego waloryzowanego na odmiennych zasadach, podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. Próg wsparcia dochodowego rodzin bada i przedstawia Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Zgodnie z art. 19 ustawy o świadczeniach rodzinnych, ostateczne rozstrzygnięcie o zakresie zmian ww. kwot w ramach danej weryfikacji, dokonywane jest przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.

Opisana wyżej procedura weryfikacji, nie oznacza obowiązkowej zmiany wysokości weryfikowanych kwot.

W ramach weryfikacji w 2021 r., ze względu na prowadzone nowe projekty w zakresie wsparcia rodzin, Rada Ministrów podjęła decyzję o utrzymaniu m.in. wysokości zasiłku pielęgnacyjnego na dotychczasowym poziomie.

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym kolejna weryfikacja przypada na dzień 1 listopada 2024 r. i wówczas Rada Ministrów podejmie decyzję o jej zakresie.

Należy jednak podkreślić, że aktualna wysokość zasiłku pielęgnacyjnego jest efektem działań rządu Zjednoczonej Prawicy – w ramach przeprowadzonej w 2018 r. weryfikacji, wysokość zasiłku pielęgnacyjnego uległa po raz pierwszy od 12 lat podwyższeniu o ok. 40 % i obecnie wynosi 215,84 zł miesięcznie.

Mając na uwadze powyższe, nie są prowadzone prace nad zmianami obowiązujących od ponad 18 lat, ww. ustawowych warunków przyznawania zasiłku pielęgnacyjnego oraz ww. regulacji dotyczących zasad weryfikacji wysokości kwot świadczeń rodzinnych, w tym kwoty zasiłku pielęgnacyjnego.

Jednocześnie należy zauważyć, że wsparcie osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin to jeden z priorytetów aktualnej polityki państwa. Kwestia poprawy sytuacji materialnej osób z niepełnosprawnościami i opiekunów tych osób wymaga zmian stanowiących podstawę stworzenia zintegrowanego i spójnego systemu wsparcia, które w jak największym stopniu będzie odpowiadało na potrzeby tej grupy społecznej.

Obecnie w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej prowadzone są prace nad przygotowaniem rozwiązań, które uwzględnią potrzeby w zakresie wsparcia, a zarazem realizacji praw samych osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych.

W ramach tych prac, przygotowany jest projekt ustawy o *świadczeniu wspierającym*, który zakłada przebudowę dotychczasowego systemu świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów poprzez wprowadzenie od 1 stycznia 2024 r.

do systemu prawnego nowego rodzaju świadczenia - świadczenia wspierającego kierowanego bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością.

Takie rozwiązanie ukierunkowane będzie na upodmiotowienie osoby z niepełnosprawnością, tak aby to osoba niepełnosprawna mogła decydować jak wykorzystywane ma być otrzymywane wsparcie.

Zgodnie z założeniami projektu, świadczenie wspierające będzie przysługiwać bez względu na wiek osoby niepełnosprawnej, datę powstania niepełnosprawności, czy dochód tej osoby. Świadczenie to będzie przysługiwać również niezależnie od innych form wsparcia otrzymywanych przez osoby niepełnosprawne, np. renty socjalnej czy zasiłku pielęgnacyjnego.

Aby uzyskać świadczenie wspierające, osoba z niepełnosprawnością będzie musiała uzyskać w wojewódzkim zespole do spraw orzekania o niepełnosprawności decyzję ustalającą odpowiedni poziom potrzeby wsparcia wydaną w ramach zmodyfikowanego systemu orzecznictwa o niepełnosprawności.

Planuje się, że świadczenie wspierające będzie wprowadzane w trzech etapach:

- I etap – od 1 stycznia 2024 r. – świadczenie wspierające będzie dostępne dla osób z niepełnosprawnościami z najwyższym poziomem potrzeb wsparcia i będzie przysługiwać w wysokości 200% renty socjalnej.
- II etap – od 1 stycznia 2025 r. – świadczenie wspierające będzie dostępne także dla osób z niepełnosprawnościami ze średnim poziomem potrzeb wsparcia i będzie przysługiwać w wysokości 100% renty socjalnej.
- III – ostatni etap – od 1 stycznia 2026 r. – świadczenie wspierające będzie dostępne także dla osób z niepełnosprawnościami z najniższym poziomem potrzeb wsparcia i będzie przysługiwać w wysokości 50% renty socjalnej.

Należy podkreślić, że dzięki wprowadzeniu ww. rozwiązania, zrealizowane zostaną także oczekiwania środowisk skupiających osoby z niepełnosprawnościami, przede wszystkim w zakresie postulatu dotyczącego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 21 października 2014 r., w którym TK zakwestionował przepisy różnicujące prawo do świadczeń dla opiekunów ze względu na datę powstania niepełnosprawności u osoby wymagającej opieki. Ostateczny kształt ustawy realizującej wyżej opisane zmiany uzależniony jest od dalszego przebiegu wieloetapowego procesu legislacyjnego.

Olgierd Podgórski

Dyrektor Departamentu

Polityki Rodzinnej

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Do wiadomości:

Rzecznik Praw Obywatelskich

Nr spraw: III.053.2.2023.JA, III.053.3.2023.JA

